

PEKÁRY ISTVÁN

1905-1981

ITÁLIAI ANZIKSZ 1934

OLAJ, VÁSZON 190 X 155 CM

JELEZVE JOBBRA LENT: 19 PEKÁRY 34

IRODALOM:

BIERBAUER VIRGIL: ABA-NOVÁK ÉS PEKÁRY.

A NÉP A MŰVÉSZETBEN.

MAGYAR SZEMLE, 1935/4., 337-344.

LÓRÁNT LÁSZLÓ: A NÉGYKEZŐ MŰVÉSZ.

IN: PALETTA. BUDAPEST, É. N. (1944), 144-147.

FARKAS ZOLTÁN: PEKÁRY ISTVÁN KIÁLLÍTÁSA. MŰVÉSZET, 1961/4., 36-37.

FRANK JÁNOS: PEKÁRY ISTVÁNNÁL /1967/.

IN: SZÓRA BÍRT MŰTERMÉK.

BUDAPEST, 1975. 115-118.

HAI TS GÉZA: PEKÁRY ISTVÁN KÉPEI KÖZÖTT. MŰVÉSZET, 1971/5., 22-23.

D. FEHÉR ZSUZSA:

PEKÁRY ISTVÁN MŰVÉSZETÉRŐL.

MŰVÉSZET, 1974/1., 8-9.

ERNST MÚZEUM,

PEKÁRY ISTVÁN RETROSPEKTÍV KIÁLLÍTÁSA 1975. ELŐSZÓ: D. FEHÉR ZSUZSA.

A RUDNAY-NÖVENDEK PEKÁRY ISTVÁN 1927-TŐL SZEREPELT A BUDAPESTI KIÁLLÍTÁSOKON. 1932-BEN ELNYERTE A SZINYEI MERSE PÁL TÁRSASÁG NEMES MARCELL UTAZÁSI ÖSZTÖNDIJÁT ÉS OLASZORSZÁGBA UTAZOTT. ETTŐL KEZDVE GYAKRAN MEGFORDULT AZ OLASZ VÁROSOKBAN, SZÁMOS MUNKÁJA OTT KÉSZÜLT ÉS RENDSZERES KIÁLLÍTÓJÁVÁ VÁLT A MILÁNÓI TRIENNÁLÉKNAK, MAJD A HÁBORÚ UTÁN EGYÉB KIÁLLÍTÁSOKON IS GYAKRAN SZEREPELT OLASZORSZÁGBAN.

ITÁLIAI ANZIKSZ CÍMŰ, NAGYMÉRETŰ MUNKÁJA, MELY 1934-BEN KÉSZÜLT, EGY "NAGY OLASZ KÖRÚT" ÁLLOMÁSAIT JELENTI MEG. A KÉT KIKÖTŐVÁROS, AZ ÉSZAKI TRIEST ÉS A DÉLI NÁPOLY FOGJA KERETBE AZ UTAZÓK SZÁMÁRA LEGNÉPSZERŰBB VÁROSOKAT: VELENCÉT, MILÁNÓT, FIRENZÉT, PISÁT ÉS RÓMÁT. PEKÁRY ALKOTÁSÁN NEM TÖREKEDETT TOPOGRAFIKUS HŰSÉGRE, KIVONATOL, KIEMEL, D. FEHÉR ZSUZSA SZAVAIVAL ÉLVE, "ÖNKÉNYESEN, KEDVE SZERINT VÁLTOZTATJA A VALÓSÁGKÉPET, MOZGATJA A SZEREPLŐKET (...), ÖNTÖRVÉNYSZERŰEN ALAKÍTTJA A KÉP (...) SZÍN- ÉS LÉPTÉKRENDSZERÉT." A MŰVÉSZ CÉLJA EGY NAGYSZABÁSÚ "EMLEKLAP-KÉPESLAP" MEGALKOTÁSA, A MEGISMERT, SZÁMÁRA FONTOS NEVEZETESSÉGEK, MŰEMLEKEK MEGŐRÖKÍTÉSE VOLT. EGY-EGY VÁROS EMBLEMATIKUS ÉPÜLETEIT MONTÁZSSZERŰ KOMPOZÍCIÓBAN TÁRJA A NÉZŐ ELÉ.

A MŰVÉSZT ITÁLIAI ÚTJAI SORÁN MEGÉRINTETTE AZ ŐKERESZTÉNY MŰVÉSZET, DE SAJÁT BEVALLÁSA SZERINT LEGINKÁBB A TRECEN TO

MESTEREI, TADDEO GADDI ÉS AMBROGIO LORENZETTI HATÁSA ALÁ KERÜLT. AZ ITÁLIAI ANZIKSZ ALAPVETŐEN SÍKSZERŰ KOMPOZÍCIÓJÁBAN, REDUKÁLT, MÁR-MÁR NAÍV TÁJÁBRÁZOLÁSAIBAN, A VÁROSOKAT MEGJELENÍTŐ ÉPÜLETCSOPORTOK EGYMÁS MÖGÉ-FÖLÉ HELYEZÉSÉBEN ÉS MŰVÉSZEK ALKOTÁSAINAK RÉSZLETEIRE ISMERHETÜNK.

PEKÁRY ITÁLIAI ANZIKSZ CÍMŰ FESTMÉNYE SŰRÍT, TÖMÖRÍT, ÖSSZEFOGLAL, REPRESENTÁL. ERŐSEN A RÉSZLETEKRE KONCENTRÁL ÉS A KEVÉSSÉ SZEMBEÖTLŐ UTALÁSOKRÓL SEM FELEDKEZIK MEG. VELENCE A "LAGUNÁK VÁROSÁKÉNT" JELENIK MEG NEVEZETESSÉGEIVEL, FIRENZE RENESZÁNSZ ARCÁT MUTATJA, PISA GÓTIKUS MŰEMLEKEIT LÁTTATJA, A MILÁNÓI DÓM SEM MARAD LE A FESTMÉNYRŐL ÉS ELJUTUNK RÓMÁBA A SZENT PÉTER SZÉKESEGYHÁZBA IS, MAJD A VEZÚV LÁBÁNÁL PIHENHETÜNK MEG POMPI ÉS HERCULANEUM ÓKORI ROMJAIT SZEMLÉLVE. KÜLÖNÖSEN ÉRDEKESEK A FESTMÉNYEN AZ ELREJTETT RÉSZLETEK, MINT PÉLDÁUL DANTE ÉS BEATRICE TALÁLKOZÁSA VAGY AZ A HINTALOVDON LOVAGLÓ GYERMEKÁBRÁZOLÁS, AMELY A MILÁNÓI DÓMNÁL EMBLEMÁKÉNT KAPOTT HELYET.

PEKÁRY ISTVÁN OLASZORSZÁG IGÉZETÉBEN ÉLT ÉS ALKOTOTT HALÁLÁIG. "FESTMÉNYEIVEL CSODASZÉP VILÁGBA KALAUZOLT: ITÁLIÁBA, AHOL BOLDOGAN BÁMULTA A FELETTE MAGASAN ÍVELŐDŐ MENNYBOLT FÉNYÖZÖNÉT, A TENGERT, A LÁGYHAJLÁSÚ DOMBVIDÉKEKET, AZ ÓDON ÉS MÉGIS ÖRÖKIFJÚ VÁROSOKAT. BÜSZKE TEMPLOMOK, DACOS PALOTÁK ALATT JÁRT, DE ELMERENGETT SZŰK SIKÁTOROKBAN IS, S MIND-EBBŐL VILÁGOS HALOVÁNY FÉNYBEN ÚSZÓ VÁRÁZSLATOS LÁTOMÁSOKAT SZŐTT" - ÍRTA MŰVÉSZETÉRŐL FARKAS ZOLTÁN.

ITÁLIAI ANZIKSZ CÍMŰ OLAJFESTMÉNYE EGYIKE LEGKIVÁLÓBB MUNKÁINAK, "VARÁZSLATOS LÁTOMÁSAIVAL" A HÉTKÖZNAPOK RACIONALITÁSA HELYETT A MESE VILÁGÁBA VEZETI A NÉZŐT. A JÓ ÉRTELEMBEN VETT IDILL LÁTHATÓ A FESTMÉNY NAÍV MEGFOGALMAZÁSÚ RÉSZLETEINEK EGYÜTTESÉBEN. A NOSZTALGIKUS-ROMANTIKUS ITÁLIA PEKÁRY FESTMÉNYÉN A TISZTASÁG, SZELÍDSÉG, BÉKE ÉS BOLDOGSÁG OTTHONA, AZ AZ ŐS ÉDEN, AMELYRE LELKE MÉLYÉN A MŰVÉSZ EGÉSZ ÉLETÉBEN VÁGYOTT.

Zs. F.